

Τάσεις του επιχειρείν
με τη ματιά της Εθνικής Τράπεζας

Πωλήσεις

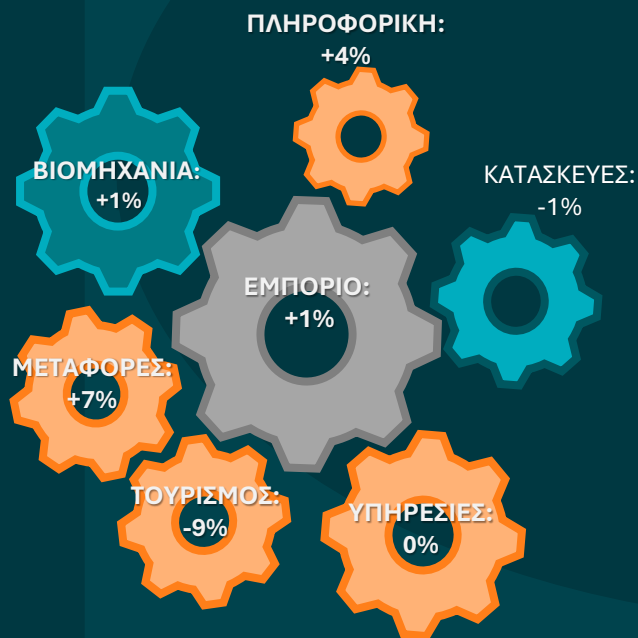
3^ο τρίμηνο 2025

Οι διεθνείς προκλήσεις θέτουν τα ελληνικά τρόφιμα ενώπιον μιας κρίσιμης καμπής και ευκαιρίας

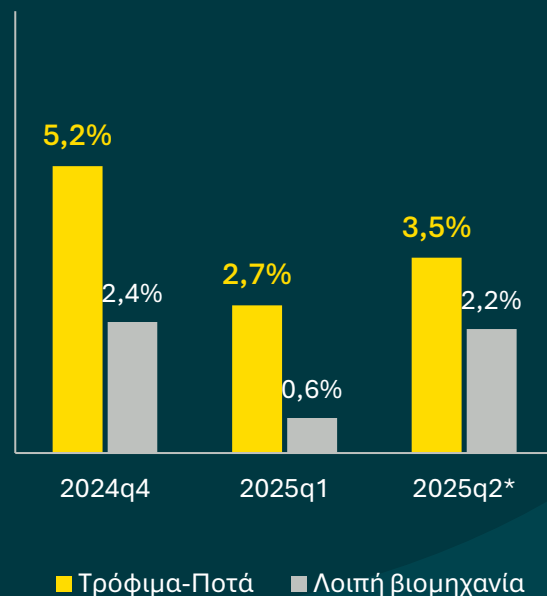
Σε ένα περιβάλλον αβεβαιότητας, όπου οι πωλήσεις των ελληνικών επιχειρήσεων δοκιμάζονται...

Επίδοση 1^{ου} τριμήνου: **+0,9%**
σε αποπληθωρισμένους όρους

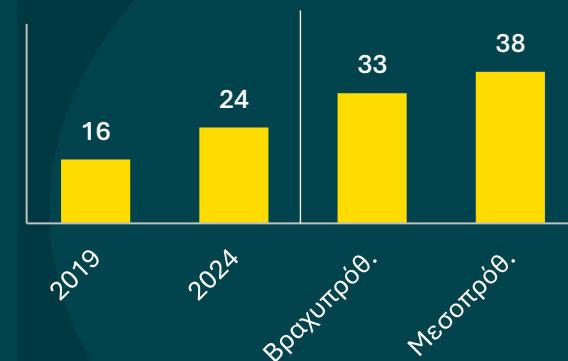
... ο κλάδος τροφίμων ξεχωρίζει για την τρέχουσα δυναμική του...

Διαχρονική πορεία πωλήσεων
μέση ετήσια μεταβολή περιόδου, σε αποπληθωρισμένους όρους

... και την ισχυρή δυνητική προοπτική του

Τρόφιμα-Ποτά: Προοπτικές πωλήσεων
ποσά σε δις €

Αύξηση εξωστρέφειας από 24% σε 31%
σε βραχυπρόθεσμο και 41% σε
μεσοπρόθεσμο ορίζοντα

Αύξηση αξίας που προσθέτει η
βιομηχανία από 46% σε 60% της
αγροτικής παραγωγής

Αύξηση αποδοτικότητας αγροτικής
παραγωγής κατά 11%

Ενώ ο επιχειρηματικός τομέας διατήρησε **θετικό πρόσημο στις πωλήσεις** το 1^ο τρίμηνο του 2025 (+0,9% σε αποπληθωρισμένους όρους), **αισθητή είναι η επιβράδυνση επιδόσεων σε σχέση με το 2024** (+3%), υπό το βάρος αυξανόμενων διεθνών πιέσεων (όπως γεωπολιτική αστάθεια και δασμολογικές εντάσεις). Για το υπόλοιπο του έτους εκτιμούμε σταδιακή βελτίωση συνθηκών, επιτρέποντας **συνολική επίδοση για το 2025 της τάξης του 2,3%** (σε αποπληθωρισμένους όρους), συμβαδίζοντας i) με τις πρώτες ενδείξεις για το 2^ο τρίμηνο και ii) με τη συμφωνία δασμών 15% στις ευρωπαϊκές εξαγωγές προς τις ΗΠΑ (περιορίζοντας την αβεβαιότητα δυσμενέστερων σεναρίων).

Σε αυτό το περιβάλλον ήπιων επιδόσεων, **ο κλάδος τροφίμων και ποτών ξεχωρίζει για τη δυναμική του**, καταγράφοντας αύξηση +3,9% το τελευταίο εξάμηνο σε αποπληθωρισμένους όρους – υπερβαίνοντας σαφώς τη λοιπή βιομηχανία (+1,6% αντίστοιχα). Η υπεροχή αυτή έρχεται ως φυσική συνέχεια μιας σταδιακής στρατηγικής ενδυνάμωσης του κλάδου. Αρχικά, ο κλάδος παρουσιάζει **ανθεκτικότητα πωλήσεων** την τελευταία 25ετία, με ήπιες διακυμάνσεις ακόμη και σε περιόδους ύφεσης. Παράλληλα, την τελευταία δεκαετία έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο σε κρίσιμους δείκτες: η **απόδοση ενεργητικού** έχει σχεδόν διπλασιαστεί (από 2,2% προ κρίσης σε 3,9%), ενώ οι **εξαγωγές** κάλυψαν το 24% των πωλήσεων το 2024 (από 13% το 2014), πλησιάζοντας τον ευρωπαϊκό μέσο όρο του 26%.

Η **διεθνής ζήτηση για ελληνικά τρόφιμα αποτελεί στρατηγικό πλεονέκτημα**. Σε ένα περιβάλλον έντονης αβεβαιότητας στο παγκόσμιο εμπόριο, αυτή η ζήτηση μπορεί να λειτουργήσει ως καταλύτης για το επόμενο άλμα του κλάδου — εφόσον αξιοποιηθεί μέσα από στοχευμένες παρεμβάσεις. Η **μεσοπρόθεσμη δυνητική ανάπτυξη** του κλάδου μπορεί να στηριχθεί σε δύο βασικούς άξονες.

- **Πρώτον, η ενίσχυση της προστιθέμενης αξίας που προσφέρει η μεταποίηση στην αγροτική παραγωγή**, η οποία σήμερα φτάνει μόλις το 46%, έναντι 60% στην ΕΕ. Η σύγκλιση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο θα μπορούσε να αποδώσει €2 δισ. επιπλέον προστιθέμενης αξίας (+32%).
- **Δεύτερον, η ενίσχυση της παραγωγικότητας του πρωτογενούς τομέα (ανά στρέμμα)**, η οποία σήμερα υπολείπεται κατά περίπου 11% έναντι της ΕΕ. Η σύγκλιση και σε αυτό το επίπεδο θα μπορούσε να αυξήσει τη συνολική προστιθέμενη αξία του κλάδου κατά €3 δισ. (+50%).

Για να είναι εφικτή η απορρόφηση της αυξημένης παραγωγή, απαιτείται **ταυτόχρονη ενίσχυση της εξωστρέφειας**: σε 31% των πωλήσεων βραχυπρόθεσμα και 41% μεσοπρόθεσμα – ποσοστά συμβατά με άλλες μικρές αλλά ισχυρές εξαγωγικές ευρωπαϊκές οικονομίες.

Η μετάβαση σε αυτό το νέο παραγωγικό μοντέλο προϋποθέτει **συντονισμένες διαρθρωτικές παρεμβάσεις**. Βάσει υποδείγματος της ΕΤΕ, οι κύριες παράμετροι που συνδέονται με τη μετάβαση σε ένα αγροδιατροφικό τομέα υψηλής προστιθέμενης αξίας είναι i) η ενίσχυση της έρευνας και ανάπτυξης (γεωργία ακριβείας, τεχνολογία μεταποίησης, τυποποίηση) και ii) η δημιουργία σχημάτων συνεργασίας (clusters, συνεταιρισμοί) για επίτευξη οικονομιών κλίμακας. Σε μια εποχή εμπορικής έντασης, διεθνούς μεταβλητότητας και αναδιάταξης των ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών προτεραιοτήτων, ο κλάδος τροφίμων και ποτών έχει την ευκαιρία — και όχι απλώς τη δυνατότητα — να μετεξελιχθεί σε διαρθρωτικό μοχλό ανάπτυξης για την ελληνική οικονομία.

Σε θετικό έδαφος παραμένουν οι πωλήσεις των επιχειρήσεων το 2025, παρά την πίεση στο διεθνές εμπόριο

Ο επιχειρηματικός τομέας διατήρησε θετική δυναμική πωλήσεων στο 1^ο τρίμηνο του 2025, σημειώνοντας ετήσια αύξηση 0,9% (σε αποπληθωρισμένους όρους), με εμφανή ωστόσο επιβράδυνση έναντι του προηγούμενου 12μήνου (+3,2%), υπό το βάρος της δύσκολης διεθνούς συγκυρίας (γεωπολιτική αβεβαιότητα, επιθετική δασμολογική πολιτική των ΗΠΑ).

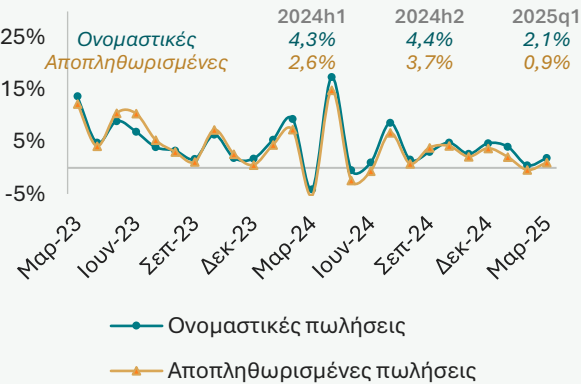
Κοιτώντας μπροστά, **οι προσδοκίες των επιχειρήσεων παραμένουν θετικές**, με τον δείκτη εμπιστοσύνης να διαμορφώνεται στις 14 μονάδες τον Ιούλιο (έναντι -4 μονάδων κατά μέσο όρο στην Ευρώπη). Επιβεβαιωτική του θετικού επιχειρηματικού κλίματος είναι η **ενίσχυση της απασχόλησης**, με το ισοζύγιο προσλήψεων-αποχωρήσεων να καταγράφει για το πρώτο εξάμηνο του έτους καθαρή αύξηση της τάξης των 341 χιλ. θέσεων εργασίας, οδηγώντας την ανεργία στο χαμηλότερο επίπεδο της τελευταίας 10ετίας (7,9%).

Υπό αυτές τις συνθήκες, εκτιμούμε ότι η σταδιακή βελτίωση συνθηκών θα επιτρέψει **συνολική επίδοση για το 2025 της τάξης του 2,3% (σε αποπληθωρισμένους όρους)**, συμβαδίζοντας με i) τις πρώτες ενδείξεις για το 2^ο τρίμηνο (+1,8% ετησίως τον Απρίλιο-Μάιο) και ii) τη συμφωνία δασμών 15% στις εξαγωγές της ΕΕ προς τις ΗΠΑ (περιορίζοντας την αβεβαιότητα δυσμενέστερων σεναρίων). Υποστηρικτικά στην άνω επίδοση αναμένεται να λειτουργήσουν οι επενδύσεις, αντισταθμίζοντας τις πιέσεις στο διεθνές εμπόριο. Ειδικότερα:

- Οι **υπηρεσίες πληροφορικής (IT)** αναμένεται να διατηρήσουν την υπερόχή τους, με αύξηση της τάξης του 8% (σε αποπληθωρισμένους όρους), καθώς συνεχίζεται ο ψηφιακός μετασχηματισμός σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα.
- Υψηλές επιδόσεις της τάξης του 5-6% (σε αποπληθωρισμένους όρους) αναμένουμε σε **μεταφορές**, με αιχμή τους κλάδους αεροπορικών μεταφορών και logistics. Αντίστοιχη εικόνα αναμένουμε στις **κατασκευές**, καθώς στα κτίρια παρατηρείται αυξημένη αβεβαιότητα εξαιτίας του ΝΟΚ.
- Ήπια άνοδος της τάξης του 1-2% (σε αποπληθωρισμένους όρους) αναμένεται σε **εμπόριο**, **βιομηχανία** και **τουρισμό**, υπό την πίεση της αυξημένης αβεβαιότητας στις διεθνείς εμπορικές ροές και την κατανάλωση (δείτε Παράρτημα για σχετικές ενδείξεις στις επιδόσεις του 1^{ου} τριμήνου).

Πωλήσεις επιχειρηματικού τομέα

ετήσια μεταβολή

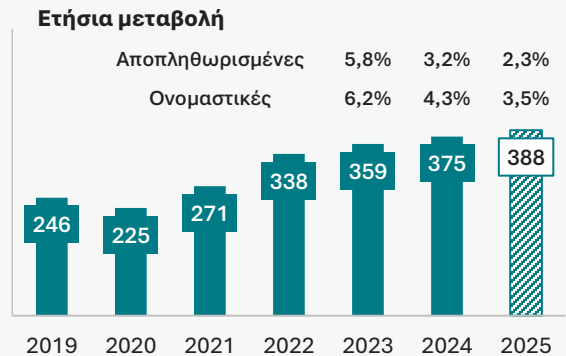
Δείκτης εμπιστοσύνης επιχειρηματικού τομέα^[1]

δείκτης από -100 έως 100

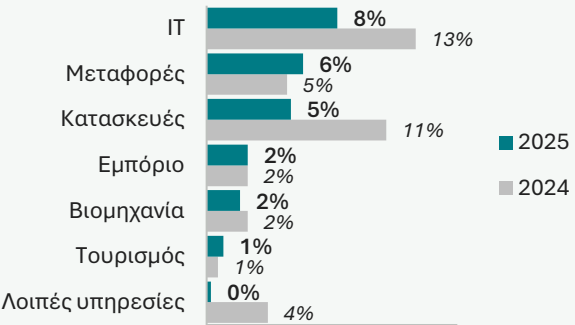
Πωλήσεις επιχειρηματικού τομέα

ποσά σε δις €

Πωλήσεις κλάδων επιχειρηματικού τομέα

ετήσια μεταβολή σε αποπληθωρισμένους όρους

[1] Ως δείκτης εμπιστοσύνης επιχειρηματικού τομέα υπολογίζεται ο μέσος όρος των επιμέρους δεικτών εμπιστοσύνης της βιομηχανίας, των κατασκευών, του εμπορίου και των υπηρεσιών.

Πηγές: Elstat, Eurostat, European Commission | Επεξεργασία: Εθνική Τράπεζα

Η βιομηχανία τροφίμων και ποτών ενισχύει σταδιακά το στρατηγικό της χαρακτήρα

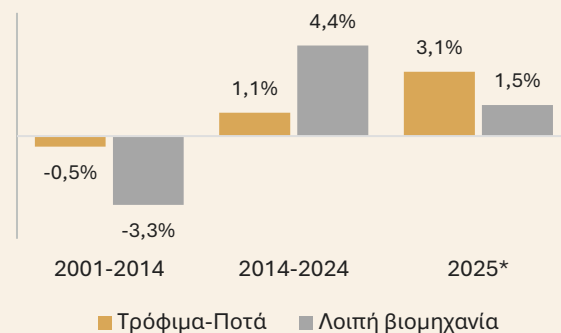
Σε αυτή τη συγκυρία ήπιων επιδόσεων, η βιομηχανία τροφίμων-ποτών παρουσιάζει ενδείξεις ιδιαίτερης δυναμικής, με άνοδο πωλήσεων της τάξης του 3,1% το τελευταίο εξάμηνο σε αποπληθωρισμένους όρους (έναντι 1,5% αντίστοιχα στη λοιπή βιομηχανία).

Η πρόσφατη δυναμική του κλάδου έρχεται σε συνέχεια μιας σταδιακής χρηματοοικονομικής και στρατηγικής ενδυνάμωσης. Ειδικότερα:

- Σε όρους πωλήσεων, ο κλάδος επέδειξε **ανθεκτικότητα την τελευταία 25ετία**, εν μέσω έντονων διακυμάνσεων στον επιχειρηματικό τομέα. Ειδικότερα, στο διάστημα 2001-2014 (έχοντας βιώσει την αρχική περίοδο οικονομικής άνθισης αλλά και την πίεση της κρίσης που ακολούθησε) οι πωλήσεις κινήθηκαν με συνολική επίδοση της τάξης του -0,5% ετησίως σε αποπληθωρισμένους όρους (έναντι -3,3% για τη λοιπή βιομηχανία). Αντίστοιχα, στη δεκαετία που ακολούθησε (2014-2024) σημειώθηκε ήπια επιτάχυνση 1,1% ετησίως (σε αποπληθωρισμένους όρους), έναντι 4,4% στη λοιπή βιομηχανία, η οποία είναι ακόμα σε πορεία επανόδου από την κρίση (2% χαμηλότερα από τα επίπεδα του 2008 το 2024, έναντι 3% υψηλότερα για τον κλάδο τροφίμων).
- Αυξανόμενη σημασία για τον κλάδο έχει η διεθνής ζήτηση για ελληνικά τρόφιμα, όπως αποτυπώνεται στη **βελτίωση της εξωστρέφειας ειδικά την τελευταία δεκαετία**. Ειδικότερα, οι εξαγωγές καλύπτουν σήμερα ¼ των πωλήσεων από 13% το διάστημα 2001-2014. Έτσι πλέον η εξωστρέφεια προσεγγίζει τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (απόκλιση 2 ποσοστιαίων μονάδων, από 8 την αρχή της 25ετίας) και μάλιστα έχει αποκτήσει **περισσότερο στρατηγικό χαρακτήρα την τελευταία πενταετία** (καθώς πλέον δεν υποκινείται από ανάγκη υποκατάστασης της αδύναμης εσωτερικής ζήτησης).
- Παράλληλα, βελτιωμένη είναι η χρηματοοικονομική εικόνα του κλάδου την τελευταία δεκαετία, **με τον δείκτη απόδοσης ενεργητικού να είναι σχεδόν διπλάσιος από τα προ κρίσης επίπεδα** (3,9%, από 2,2% πριν την κρίση, συγκλίνοντας στον ευρωπαϊκό μέσο όρο (4,6%). Εξετάζοντας τους υποδείκτες που συνθέτουν την απόδοση ενεργητικού διαπιστώνεται ότι η άνω σύγκλιση αντικατοπτρίζει κυρίως αυξημένη κερδοφορία, ενώ η ταχύτητα κυκλοφορίας ενεργητικού παραμένει 25% χαμηλότερα του ευρωπαϊκού μέσου όρου (εν μέρει αντικατοπτρίζοντας το μικρότερο μέγεθος επιχειρήσεων έναντι της ΕΕ).

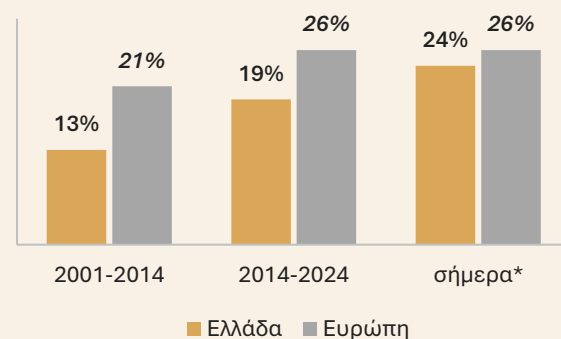
Διαχρονική πορεία πωλήσεων

μέση ετήσια μεταβολή περιόδου, σε αποπληθωρισμένους όρους

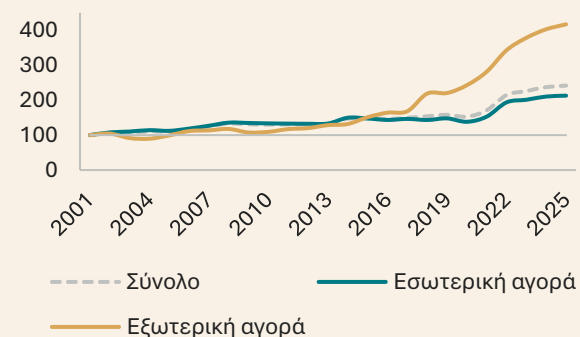
Εξωστρέφεια

ως ποσοστό των πωλήσεων της περιόδου

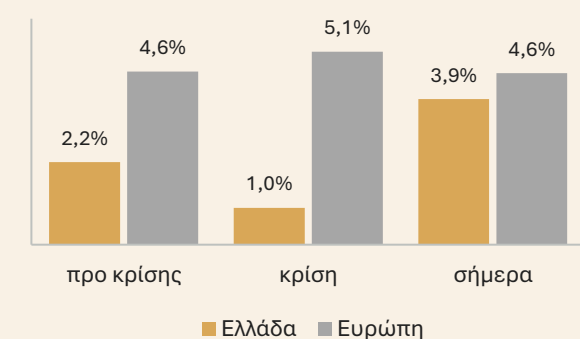
Δείκτης κύκλου εργασιών κλάδου τροφίμων-ποτών

2001 = 100

Απόδοση ενεργητικού κλάδου τροφίμων-ποτών^[1]

κέρδη προ φόρων / σύνολο ενεργητικού

* Εκτίμηση βάσει της επίδοσης του 1^{ου} 5μηνου 2025.

** Βάσει τελευταίων διαθέσιμων στοιχείων.

Πηγές: Elstat, Eurostat | Επεξεργασία: Εθνική Τράπεζα

Η προώθηση προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας αποτελεί διέξοδο ανάπτυξης καθώς και ανθεκτικότητας του κλάδου σε συγκυριακές πιέσεις

Οι **βραχυπρόθεσμες προσδοκίες του κλάδου τροφίμων και ποτών παραμένουν θετικές** όπως αναδεικνύεται και από την πορεία του δείκτη εμπιστοσύνης. Ωστόσο, η συγκυρία είναι κρίσιμη, με εντεινόμενη γεωπολιτική αστάθεια, αβεβαιότητα στο διεθνές εμπόριο (δασμολογική πολιτική ΗΠΑ, μη ευνοϊκή ισοτιμία ευρώ-δολαρίου) και ανακατατάξεις στον προϋπολογισμό της ΕΕ (έμφαση σε άμυνα και καινοτομία, αντί επιδοτήσεων και αναπτυξιακών προγραμμάτων).

Οι **προκλήσεις αυτές πρέπει να δράσουν ως καταλύτες** ώστε ο κλάδος να μπει ταχύτερα σε τροχιά υλοποίησης της μεσοπρόθεσμης δυναμικής του, συγκλίνοντας στο μέσο όρο της ΕΕ:

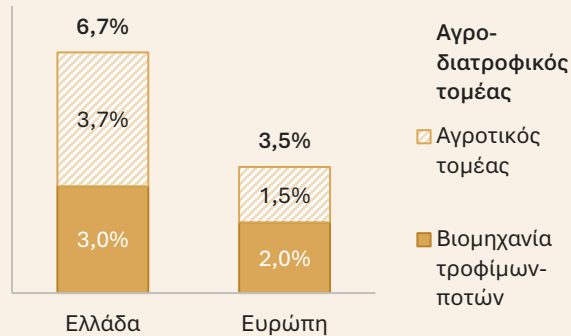
- **Βραχυπρόθεσμος στόχος** είναι η **ενίσχυση της αξίας που προσθέτει η μεταποίηση στην αγροτική παραγωγή** – η οποία αν και έχει αυξηθεί την τελευταία 25ετία (από 33% σε 46%) – υστερεί έναντι του μακροπρόθεσμου μέσου όρου της ΕΕ (60%). Η σύγκληση σε αυτό το επίπεδο, μπορεί να ενισχύσει την προστιθέμενη αξία του κλάδου κατά €2 δις (+32%).
- **Μεσοπρόθεσμα**, περαιτέρω δυναμική εντοπίζεται στην παράλληλη ενίσχυση της **παραγωγικότητας του πρωτογενούς τομέα** (ανά έκταση), καθώς παρά την υψηλή του συνεισφορά (3,7% του ΑΕΠ έναντι 1,5% στην Ευρώπη), υστερεί έναντι της ΕΕ ανά μονάδα έκτασης. Η σύγκληση στον ευρωπαϊκό μέσο όρο και σε αυτό τον άξονα μπορεί να ενισχύσει την αγροτική βάση κατά 11%, αυξάνοντας το άνω όφελος στα €3 δις (+50%).

Η επίτευξη της άνω δυναμικής είναι εφικτή, σε περίπτωση που συνοδευτεί από **αύξηση της εξωστρέφειας** (για απορρόφηση αυξημένης παραγωγής) από 24% σε 31% βραχυπρόθεσμα και 41% μεσοπρόθεσμα^[1] (επίδοση συμβατή με μικρές ευρωπαϊκές οικονομίες^[2]).

Προκειμένου να επιτευχθεί η άνω δυναμική στους παραπάνω άξονες **απαιτούνται διαρθρωτικές αλλαγές**. Βάσει υποδείγματος της ΕΤΕ (δείτε σχετική μελέτη^[3]) οι κύριες παράμετροι που συνδέονται με τη μετάβαση σε ένα αγροδιατροφικό τομέα υψηλής προστιθέμενης αξίας είναι: i) η **έρευνα και ανάπτυξη** (γεωργία ακριβείας, τυποποίηση, ιχνηλάτιση) και ii) οι **συνεργασίες** (οικονομίες κλίμακας, κρίσιμη μάζα παραγωγής). Τα άνω στοιχεία με τη σειρά τους επιτρέπουν παραγωγή υψηλής ποιότητας και ελκυστικότερου κόστους, δημιουργώντας αξιώσεις επίτευξης του συμπληρωματικού στόχου εξωστρέφειας.

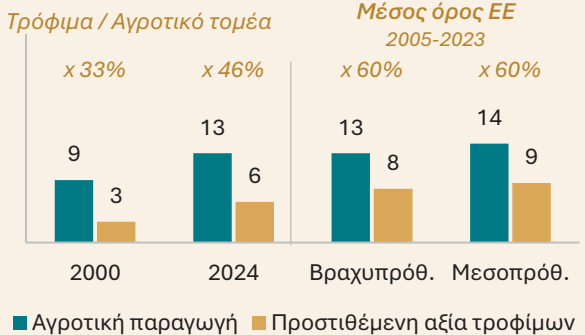
Αγροδιατροφικός τομέας: Μερίδιο στην οικονομία

σε όρους προστιθέμενης αξίας για την περίοδο 2001-2023

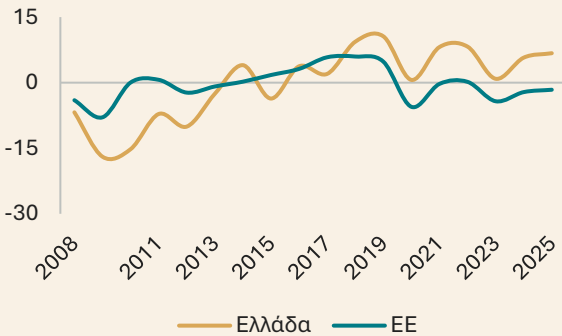
Αγροδιατροφικός τομέας: Δυνητική παραγωγή

δισ €

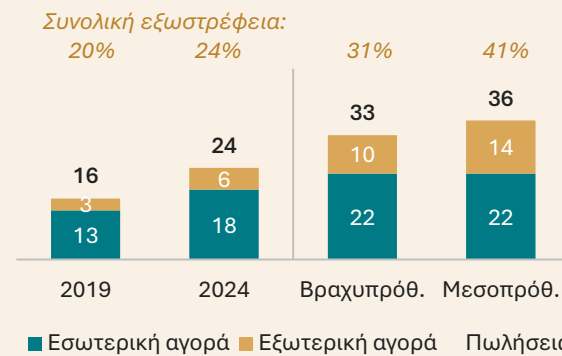
Τρόφιμα-Ποτά: Δείκτης εμπιστοσύνης

κινητός μέσος όρος 3 μηνών της απόστασης έναντι του μακροπρόθεσμου μέσου όρου κάθε μήνα

Τρόφιμα-Ποτά: Δυνητικές πωλήσεις

δισ €

[1] Το βασικό σενάριο υποθέτει ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς με τον μέσο ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης της περιόδου 2014-2024, μέχρι και το 2030.

[2] Όπως Ιρλανδία, Λιθουανία, Δανία

[3] Unlocking the potential of Greek agro-food industry (December 2015)

Πηγές: Elstat, Eurostat | Επεξεργασία: Εθνική Τράπεζα

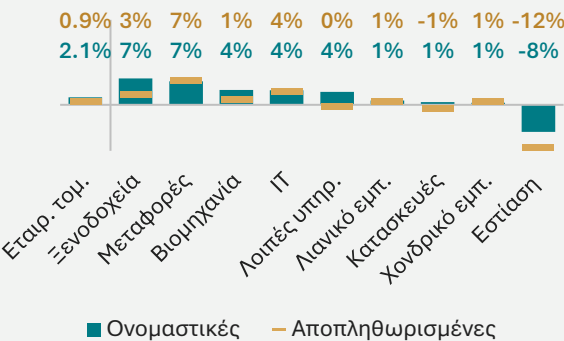
Εμβαθύνοντας στις επιδόσεις των επιμέρους κλάδων του επιχειρηματικού τομέα, κατά το 1^ο τρίμηνο του έτους, διαπιστώνουμε ότι η πλειοψηφία αυτών κινήθηκε ανοδικά. Σε αυτό το πλαίσιο, θετικότερα ξεχώρισαν οι κλάδοι μεταφορών, ξενοδοχείων και IT (+7%, +3% και +4% αντίστοιχα, σε αποπληθωρισμένους όρους), με την τουριστική κίνηση και τις επενδύσεις που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ανάκαμψης να τους προσφέρουν σημαντική ώθηση.

Ωστόσο, σημαντικοί κλάδοι του επιχειρηματικού τομέα δέχθηκαν πίεση στις επιδόσεις του 1^{ου} τριμήνου, γεγονός που στέρησε δυναμική από τις πωλήσεις του τομέα. Πιο αναλυτικά:

- Η βιομηχανία και το χονδρικό εμπόριο σημείωσαν χαμηλές επιδόσεις (της τάξης του +1%), καθώς επηρεάζονται από την αβεβαιότητα που επιβάλουν στις διεθνείς αγορές οι αποφάσεις των ΗΠΑ για επιβολή δασμών σε εμπορικούς εταίρους, μεταξύ αυτών και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Έτσι ο επιχειρηματικός τομέας απώλεσε ένα σημαντικό στήριγμα, καθώς οι κλάδοι αυτοί συνεισέφεραν άνω του ½ της ανόδου του 2024.
- Αδύναμο ήταν το ξεκίνημα του έτους για τις κατασκευές που κατέγραψαν πτώση της τάξης του 1% (σε αποπληθωρισμένους όρους), κυρίως υπό το βάρος της αβεβαιότητας που δημιουργήσαν οι εξελίξεις με τον ΝΟΚ στις κατασκευές κατοικιών (-6%), αλλά και την ασθενή ανάπτυξη στον κλάδο των υποδομών (+0,5%).
- Η εστίαση δέχθηκε την μεγαλύτερη πίεση μεταξύ των κλάδων, με πτώση της τάξης του -12% (σε αποπληθωρισμένους όρους), οδηγώντας τον τουρισμό σε πτώση (-9%) παρά την ανοδική κίνηση των ξενοδοχείων. Η επίδοση αυτή θεωρούμε ότι αντικατοπτρίζει (i) την μειωμένη συμμετοχή του τουρισμού στην κατανάλωση της περιόδου, και (ii) τη μειωμένη κατανάλωση από Έλληνες εξαιτίας της πίεσης που δέχεται το εισόδημα τους από τον πληθωρισμό, με τη σωρευτική ένταση του πληθωρισμού για την περίοδο 2019-2024 να φθάνει το 19% στον κλάδο (έναντι 16% του συνολικού πληθωρισμού^[1]).

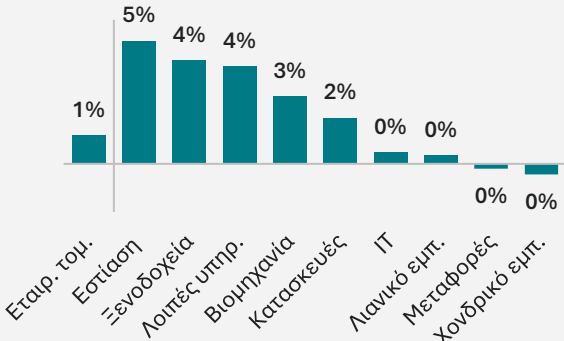
Πωλήσεις κλάδων

ετήσια επίδοση 1^{ου} τριμήνου 2025

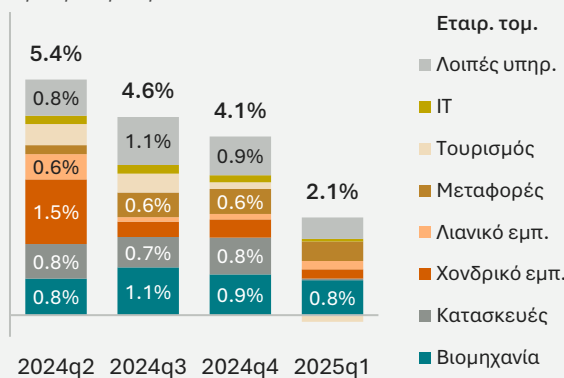
Πορεία τιμών κλάδων

ετήσια επίδοση 1^{ου} τριμήνου 2025

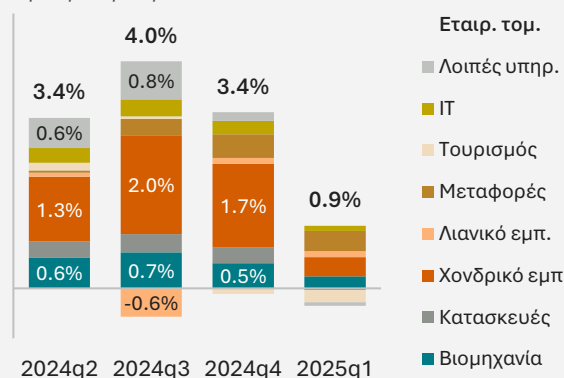
Συνεισφορά κλάδων στη μεταβολή των ονομαστικών πωλήσεων

ετήσια μεταβολή

Συνεισφορά κλάδων στη μεταβολή των αποπληθωρισμένων πωλήσεων

ετήσια μεταβολή

[1] Όπως αυτός αποτυπώνεται από τον δείκτη HICP της Eurostat για το σύνολο των προϊόντων.

Πηγές: Elstat, Eurostat | Επεξεργασία: Εθνική Τράπεζα

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Σκοπός της σειράς των τακτικών μελετών για τις Πωλήσεις είναι η σταθερή παρακολούθηση i) των επιδόσεων των κλάδων της ελληνικής οικονομίας, τόσο σε ονομαστικούς όσο και σε αποπληθωρισμένους όρους, ii) της σχετικής τους θέσης στην ΕΕ καθώς και iii) το βαθμό υλοποίησης του δυναμικού τους.

Η ανάλυση στηρίζεται σε επεξεργασία δεδομένων κύκλου εργασιών ελληνικών επιχειρήσεων (πηγή: Ελ.Στατ.) υψηλής συχνότητας (τριμηνιαία βάση για σύνολο επιχειρήσεων και μηνιαία βάση για επιχειρήσεις με υποχρέωση τήρησης διπλογραφικών βιβλίων). Εξαιρώντας μη-επιχειρηματικές δραστηριότητες (πρωτογενής παραγωγή, ενέργεια, χρηματοοικονομικές και δημόσιες υπηρεσίες), ο οριζόμενος τομέας διαχωρίζεται βάσει κωδικοποίησης NACE σε:

- 7 ευρείς κλάδους: Βιομηχανία (υψηλής τεχνολογίας και λοιπή), Κατασκευές, Τουρισμός, Μεταφορές, ICT, Λοιπές υπηρεσίες και Εμπόριο (χονδρικό και λιανικό).
- 61 αναλυτικούς τομείς δραστηριότητας βάσει ταξινόμησης διψήφιων NACE 2

Για το σύνολο των παραπάνω δεδομένων γίνεται εκτίμηση των αποπληθωρισμένων πωλήσεων με χρήση διαφορετικού δείκτη αποπληθωρισμού για κάθε κλάδο, καθώς λαμβάνεται υπόψη κατά περίπτωση και ύστερα από αξιολόγηση η πορεία του όγκου δραστηριότητας ή/και η πορεία του δείκτη τιμών παραγωγού. Σημειώνεται ότι διενεργούνται σταυροειδείς έλεγχοι για την ομαλοποίηση ακραίων γεγονότων που μπορεί να συνδέονται με συγκεκριμένη/ες επιχείρηση/εις, με σκοπό η πορεία να είναι όσο γίνεται χαρακτηριστική των ευρύτερων κλαδικών τάσεων.

Όσον αφορά τις εκτιμήσεις μελλοντικών πωλήσεων, αξιοποιούμε ένα συνδυασμό (i) μεσοπρόθεσμων εκτιμήσεων της δυναμικής και των περιθωρίων ανάπτυξης των κλάδων (λαμβάνοντας υπόψιν τόσο δομικά χαρακτηριστικά όπως clusters όσο και συγκυριακές δυνάμεις όπως το Ταμείο Ανάκαμψης) και (ii) μακροοικονομικών συνθηκών του ευρύτερου περιβάλλοντος (όπως δυναμική επενδύσεων, εξαγωγών και πληθωρισμού).

Disclaimer

Η παρούσα έκθεση καταρτίστηκε από τη Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, η οποία εποπτεύεται από την Τράπεζα της Ελλάδος και την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, και προορίζεται αποκλειστικά ως απλή αναφορά για την ενημέρωση έμπειρων και ειδικευμένων επενδυτών, οι οποίοι αναμένεται και θεωρούνται απολύτως ικανοί να λαμβάνουν επενδυτικές αποφάσεις χωρίς να βασίζονται στο περιεχόμενο της έκθεσης, δηλαδή μόνον εφόσον πραγματοποιήσουν ίδια ανεξάρτητη έρευνα σε πηγές της επιλογής τους. Η παρούσα έκθεση δεν συνιστά επενδυτική έρευνα ούτε σύσταση για έρευνα, και ως τέτοια δεν καταρτίστηκε βάσει νομικών απαιτήσεων με σκοπό τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας της επενδυτικής έρευνας. Οι πληροφορίες που περιέχονται στην παρούσα έκθεση δεν συνιστούν παροχή επενδυτικών συμβουλών και σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ή να θεωρηθούν σαν πρόταση ή προτροπή για αγορές ή πωλήσεις ή προώθηση προσφοράς ή προτροπής για αγορές ή πωλήσεις ή για συμμετοχή σε σύμβαση αναφορικά με κάθε χρεόγραφο, προϊόν, υπηρεσία ή επένδυση. Οι πληροφορίες ή οι απόψεις που περιέχονται στην παρούσα έκθεση δεν επαρκούν για να στηρίξουν μια επενδυτική απόφαση – και δεν συνιστούν δήλωση ή εγγύηση όσον αφορά τις μελλοντικές επιδόσεις οποιουδήποτε χρηματοπιστωτικού μέσου, πίστωσης, συναλλαγματικής ισοτιμίας ή άλλου μέτρου της αγοράς ή της οικονομίας. Οι επιδόσεις που έχουν σημειωθεί στο παρελθόν δεν αποτελούν αξιόπιστη ένδειξη μελλοντικών επιδόσεων. Δηλώνεται δεόντως ότι τα επενδυτικά προϊόντα ενέχουν επενδυτικούς κινδύνους, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται ο κίνδυνος απώλειας μέρους ή του συνόλου του επενδύμενου κεφαλαίου. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος και/ή τα συνδεδεμένα με αυτήν πρόσωπα δεν φέρουν καμία απολύτως ευθύνη για τυχόν συνέπειες (συμπεριλαμβανομένης, ενδεικτικά, της άμεσης, έμμεσης ή επακόλουθης ζημίας, της απώλειας κέρδους, και άλλων απωλειών) που προκύπτουν από τυχόν εξάρτηση ή χρήση της παρούσας έκθεσης, και δεν αναλαμβάνουν καμία νομική υποχρέωση έναντι επενδυτή που θα λάβει άμεσα ή έμμεσα την παρούσα έκθεση. Η τελική επενδυτική απόφαση πρέπει να λαμβάνεται από τον επενδυτή, και την ευθύνη για την επένδυση πρέπει να αναλάβει ο επενδυτής.

Όποια στοιχεία έχουν χρησιμοποιηθεί στην παρούσα έκθεση, έχουν ληφθεί από πηγές που θεωρούνται αξιόπιστες, αλλά δεν έχουν επαληθευτεί από ανεξάρτητο φορέα. Λόγω της πιθανότητας λάθους εκ μέρους αυτών των πηγών, η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος δεν εγγυάται για την ακρίβεια, τον επίκαιρο χαρακτήρα ή τη χρησιμότητα οποιασδήποτε πληροφορίας. Οι πληροφορίες και οι απόψεις που περιέχονται στην παρούσα έκθεση υπόκεινται σε μεταβολές χωρίς προειδοποίηση, και δεν υφίσταται υποχρέωση επικαιροποίησης των πληροφοριών και των απόψεων που περιέχονται στην παρούσα έκθεση. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, οι συνδεδεμένες με αυτήν εταιρείες, οι εκπρόσωποί της, τα στελέχη της και/ή το προσωπικό της ή άλλα πρόσωπα που σχετίζονται με αυτήν, δεν αναλαμβάνουν καμία ευθύνη ή υποχρέωση σε σχέση με την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιέχονται στην παρούσα έκθεση, ή για οποιαδήποτε ζημία, εν γένει, που απορρέει από τυχόν χρήση της παρούσας έκθεσης, συμπεριλαμβανομένων των επενδυτικών αποφάσεων που βασίστηκαν στην παρούσα έκθεση. Η παρούσα έκθεση δεν υποτίθεται ότι περιέχει όλες τις πληροφορίες που μπορεί να χρειάζεται ένας υποψήφιος επενδυτής. Οι αποδέκτες της παρούσας έκθεσης θα πρέπει να αξιολογούν σε ανεξάρτητη βάση τις ειδικές πληροφορίες και απόψεις που περιέχονται σε αυτήν, και να ζητούν τις συμβουλές των επαγγελματιών και οικονομικών συμβούλων της επιλογής τους σε σχέση με οποιοδήποτε επενδυτικό, οικονομικό, νομικό, επιχειρηματικό, φορολογικό, λογιστικό ή κανονιστικό ζήτημα, πριν προβούν σε οποιαδήποτε επένδυση ή πριν πραγματοποιήσουν οποιαδήποτε συναλλαγή σχετικά με πληροφορίες και απόψεις που πραγματεύεται η παρούσα έκθεση.

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε. συνέταξε και δημοσίευσε την παρούσα έκθεση απολύτως ανεξάρτητα από οποιαδήποτε συνδεδεμένη με αυτήν εταιρεία και, ως εκ τούτου, όλες οι δεσμεύσεις, απόψεις, προβλέψεις, αξιολογήσεις ή ενδεικτικές τιμές που διατυπώνονται στις εν λόγω εκθέσεις μπορεί να διαφέρουν ουσιαστικά από τυχόν παρόμοιες εκθέσεις οι οποίες εκδίδονται από συνδεδεμένες εταιρείες, και μπορεί να βασίζονται σε διαφορετικές πηγές και μεθοδολογίες. Η παρούσα έκθεση δεν απευθύνεται σε, ούτε προορίζεται για, διανομή προς χρήση από πρόσωπα ή οντότητες που είναι πολίτες ή κάτοικοι ή έχουν έδρα σε οποιαδήποτε τοποθεσία, κράτος, χώρα ή άλλη δικαιοδοσία στην οποία η εν λόγω διανομή, δημοσίευση, διάθεση ή χρήση αντίκειται προς τους σχετικούς νόμους, κανονισμούς ή κανόνες. Η παρούσα έκθεση προστατεύεται από τους νόμους περί πνευματικής ιδιοκτησίας και δεν επιτρέπεται η τροποποίηση, αναπαραγωγή ή αναδημοσίευση ή μεταβίβασή της, είτε άμεση είτε έμμεση, σε οποιοδήποτε τρίτο μέρος, εν όλω ή εν μέρει, χωρίς προηγούμενη γραπτή συγκατάθεση της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος. Όλες οι απόψεις που διατυπώνονται στην παρούσα έκθεση εκφράζουν με ακρίβεια τις προσωπικές απόψεις του συντάκτη αποκλειστικά, όσον αφορά καθένα και όλα τα θέματα που καλύπτονται. Περαιτέρω, βεβαιώνεται ότι κανένα μέρος της αποζημίωσης του συντάκτη της έκθεσης δεν είχε, ούτε έχει, ούτε θα έχει άμεση ή έμμεση σχέση με τις συγκεκριμένες θέσεις ή τις απόψεις που διατυπώνονται στην παρούσα έκθεση.

Τζέση Βουμβάκη

Deputy Chief Economist

+30 210 334 1549

fvoumv@nbg.gr

Αθανασία Κουτούζου

Head of Business Analysis

+30 210 334 1528

koutouzou.ath@nbg.gr

Γεώργιος Κ. Σακκάς

Economist

+30 210 334 1547

sakkas.georgios@nbg.gr

Θεόδωρος Γιούρας

Economist

+30 210 334 1457

giouras.theo@nbg.gr

Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης

www.nbg.gr

Αιόλου 86, Αθήνα 105 51

**ΕΘΝΙΚΗ
ΤΡΑΠΕΖΑ**

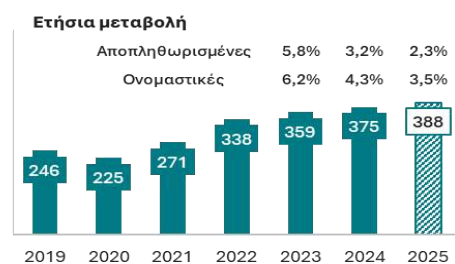
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ

Οι διεθνείς προκλήσεις θέτουν τα ελληνικά τρόφιμα ενώπιον μιας κρίσιμης καμπής και ευκαιρίας

Σε ανοδική τροχιά παραμένουν οι πωλήσεις του επιχειρηματικού τομέα το πρώτο εξάμηνο του 2025, με αισθητή ωστόσο επιβράδυνση υπό το βάρος των αυξανόμενων διεθνών πιέσεων, σύμφωνα με το νέο τεύχος «Τάσεις του Επιχειρείν» της [Διεύθυνσης Οικονομικής Ανάλυσης της Εθνικής Τράπεζας](#). Βάσει της ανάλυσης, η παρούσα διεθνής πίεση μπορεί να λειτουργήσει όχι μόνο ως εμπόδιο αλλά και ως παράθυρο ευκαιρίας — ιδιαίτερα για κλάδους με ανθεκτικότητα και αυξανόμενη εξωστρέφεια, όπως τα τρόφιμα. Μπορεί να επισπεύσει τη μετάβασή τους σε κλάδο υψηλής προστιθέμενης αξίας, μέσα από: (i) στοχευμένες επενδύσεις σε τεχνολογία και (ii) συνεργατικά σχήματα που εξασφαλίζουν κρίσιμη μάζα, οικονομίες κλίμακας και σταθερή ένταξη στις διεθνείς αλυσίδες αξίας.

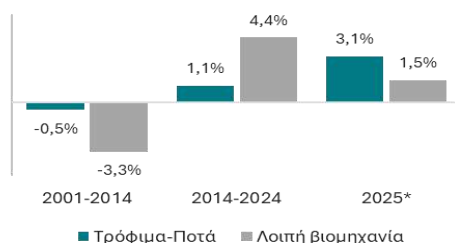
Πωλήσεις επιχειρηματικού τομέα
ποσά σε δις €

Πηγές: Elstat | Επεξεργασία: Εθνική Τράπεζα

Ξεκινώντας από τις συνολικές επιδόσεις του επιχειρηματικού τομέα, θετική ήταν η πορεία πωλήσεων στο 1^ο τρίμηνο του 2025, σημειώνοντας ετήσια αύξηση 0,9% (σε αποπληθωρισμένους όρους). Ενώ η επίδοση ήταν χαμηλότερη συγκριτικά με το προηγούμενο 12μηνο (3,2% σε αποπληθωρισμένους όρους) υπό το βάρος της δύσκολης διεθνούς συγκυρίας (γεωπολιτική αβεβαιότητα, επιθετική δασμολογική πολιτική των ΗΠΑ), σταδιακή βελτίωση συνθηκών αναμένεται για το υπόλοιπο του έτους. Η εκτίμηση αυτή υποστηρίζεται από i) τις θετικές προσδοκίες των επιχειρήσεων (δείκτης εμπιστοσύνης Ιουνίου υψηλότερος από μεσοπρόθεσμο μέσο όρο), ii) τις πρώτες ενδείξεις για το 2^ο τρίμηνο και iii) τη συμφωνία δασμών 15% στις ευρωπαϊκές εξαγωγές προς τις ΗΠΑ (περιορίζοντας την αβεβαιότητα δυσμενέστερων σεναρίων). Υπό αυτές τις συνθήκες αναμένουμε συνολική επίδοση για το 2025 της τάξης του 2,3% σε αποπληθωρισμένους όρους (έναντι 3% το 2024). Βασικό στήριγμα αναμένεται να παραμείνουν οι επενδύσεις σε τομείς IT και κατασκευών (με επιβράδυνση λόγω θεσμικών αβεβαιοτήτων), ενώ ήπια θετικές επιδόσεις αναμένονται σε βιομηχανία και εμπόριο, που επηρεάζονται περισσότερο από αναταράξεις στο διεθνές εμπόριο.

Διαχρονική πορεία πωλήσεων
μέση ετήσια μεταβολή περιόδου, σε αποπληθωρισμένους
όρους

Πηγές: Elstat, Eurostat | Επεξεργασία: Εθνική Τράπεζα
* Εκτίμηση βάσει της επίδοσης του 1^{ου} 5μήνου 2025.

Σε αυτό το περιβάλλον ήπιων επιδόσεων, ο κλάδος τροφίμων και ποτών ξεχωρίζει για τη δυναμική του, καταγράφοντας αύξηση +3,1% σε αποπληθωρισμένους όρους το τελευταίο εξάμηνο, υπερβαίνοντας σαφώς τη λοιπή βιομηχανία (+1,5% αντίστοιχα). Η υπεροχή αυτή έρχεται ως φυσική συνέχεια μιας σταδιακής στρατηγικής ενδυνάμωσης την τελευταία 25ετία, με τις πωλήσεις να παραμένουν ανθεκτικές – με ήπιες διακυμάνσεις – ακόμη και σε περιόδους ύφεσης. Παράλληλα, την τελευταία δεκαετία έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο σε κρίσιμους δείκτες:

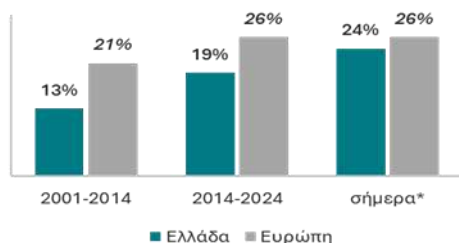
✓ Η εξωστρέφεια του κλάδου βελτιώνεται συνεχώς, αγγίζοντας σήμερα το ¼ των πωλήσεων, από 13% το διάστημα 2001-2014. Έτσι

πλέον προσεγγίζει τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (απόκλιση 2 ποσοστιαίων μονάδων, από 8 την αρχή της 25ετίας) και μάλιστα έχει αποκτήσει περισσότερο στρατηγικό χαρακτήρα την τελευταία πενταετία (καθώς πλέον δεν υποκινείται από ανάγκη υποκατάστασης της αδύναμης εσωτερικής ζήτησης).

- ✓ Παράλληλα, βελτιωμένη είναι η χρηματοοικονομική εικόνα του κλάδου την τελευταία δεκαετία, με τον δείκτη απόδοσης ενεργητικού να είναι σχεδόν διπλάσιος από τα προ κρίσης επίπεδα (3,9%, από 2,2% πριν την κρίση, συγκλίνοντας στον ευρωπαϊκό μέσο όρο (4,6%).

Εξωστρέφεια

ως ποσοστό των πωλήσεων της περιόδου

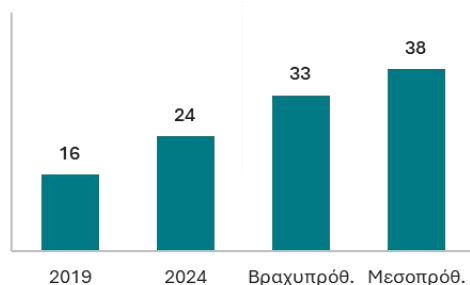

Πηγές: Elstat, Eurostat | Επεξεργασία: Εθνική Τράπεζα

* Εκτίμηση βάσει της επίδοσης του 1^{ου} 5μήνου 2025.

Τρόφιμα-Ποτά: Προοπτικές πωλήσεων

ποσά σε δις €

Πηγές: Eurostat | Επεξεργασία: Εθνική Τράπεζα

ενίσχυση της εξωστρέφειας: σε 31% των πωλήσεων βραχυπρόθεσμα και 41% μεσοπρόθεσμα – ποσοστά συμβατά με άλλες μικρές αλλά ισχυρές εξαγωγικές ευρωπαϊκές οικονομίες.

Η μετάβαση σε αυτό το νέο παραγωγικό μοντέλο προϋποθέτει συντονισμένες διαρθρωτικές παρεμβάσεις. Βάσει υποδείγματος της ΕΤΕ, οι κύριες παράμετροι που συνδέονται με τη μετάβαση σε έναν αγροδιατροφικό τομέα υψηλής προστιθέμενης αξίας είναι i) η ενίσχυση της έρευνας και ανάπτυξης (γεωργία ακριβείας, τεχνολογία μεταποίησης, τυποποίηση) και ii) η δημιουργία σχημάτων συνεργασίας (clusters, συνεταιρισμοί) για επίτευξη οικονομιών κλίμακας. Σε μια εποχή εμπορικής έντασης, διεθνούς μεταβλητότητας και αναδιάρθρωσης των ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών προτεραιοτήτων, ο κλάδος τροφίμων και ποτών έχει την ευκαιρία — και όχι απλώς τη δυνατότητα — να μετεξελιχθεί σε διαρθρωτικό μοχλό ανάπτυξης για την ελληνική οικονομία.

Η μελέτη μπορεί να ανευρεθεί στην ιστοσελίδα του Ομίλου της Εθνικής Τράπεζας, στην ενότητα Οικονομικές Μελέτες και Αναλύσεις (Κατηγορία Ελληνική Επιχειρηματικότητα): <https://www.nbg.gr/el/omilos/meletes-oikonomikes-analuseis/reports/sales-2025q3>.

Μεσοπρόθεσμα, η διεθνής ζήτηση για ελληνικά τρόφιμα αποτελεί στρατηγικό πλεονέκτημα. Η συγκυρία είναι κρίσιμη, με εντεινόμενη γεωπολιτική αστάθεια, αβεβαιότητα στο διεθνές εμπόριο (δασμολογική πολιτική ΗΠΑ, μη ευνοϊκή ισοτιμία ευρώ-δολαρίου) και ανακατατάξεις στον προϋπολογισμό της ΕΕ (έμφαση σε άμυνα και καινοτομία, αντί επιδοτήσεων και αναπτυξιακών προγραμμάτων). Οι προκλήσεις αυτές πρέπει να δράσουν ως καταλύτες για το επόμενο άλμα του κλάδου. Ειδικότερα, η μεσοπρόθεσμη δυνητική ανάπτυξη του κλάδου μπορεί να στηριχθεί σε δύο βασικούς άξονες:

✓ Πρώτον, ενίσχυση της προστιθέμενης αξίας που προσφέρει η μεταποίηση στην αγροτική παραγωγή, η οποία σήμερα φτάνει μόλις το 46%, έναντι 60% στην ΕΕ. Η σύγκλιση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο θα μπορούσε να αποδώσει €2 δισ. επιπλέον προστιθέμενης αξίας (+32%).

✓ Δεύτερον, ενίσχυση της παραγωγικότητας του πρωτογενούς τομέα (ανά στρέμμα), η οποία σήμερα υπολείπεται κατά περίπου 11% έναντι της ΕΕ. Η μεσοπρόθεσμη σύγκλιση και σε αυτό το επίπεδο θα μπορούσε να αυξήσει τη συνολική προστιθέμενη αξία του κλάδου κατά €3 δισ. (+50%).

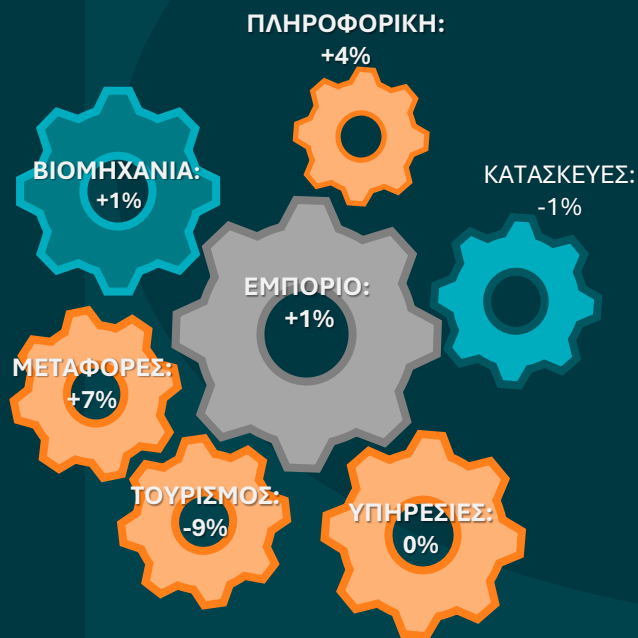
Για να είναι εφικτή η απορρόφηση της αυξημένης παραγωγής (άνοδος 40-60% σε όρους πωλήσεων), απαιτείται ταυτόχρονη

Αθήνα, 05 Αυγούστου 2025

Οι διεθνείς προκλήσεις θέτουν τα ελληνικά τρόφιμα ενώπιον μιας κρίσιμης καμπής και ευκαιρίας

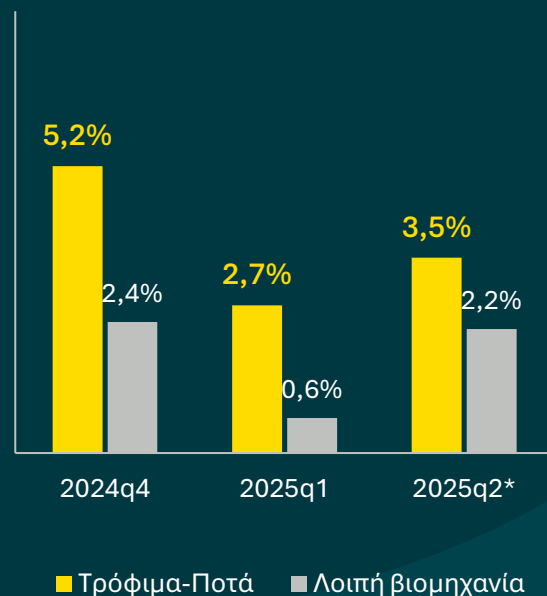
Σε ένα περιβάλλον αβεβαιότητας, όπου οι πωλήσεις των ελληνικών επιχειρήσεων δοκιμάζονται...

Επίδοση 1^{ου} τριμήνου: **+0,9%**
σε αποπληθωρισμένους όρους

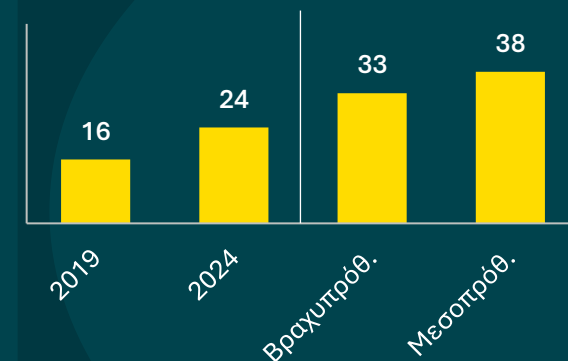
... ο κλάδος τροφίμων ξεχωρίζει για την τρέχουσα δυναμική του...

Διαχρονική πορεία πωλήσεων
μέση ετήσια μεταβολή περιόδου, σε αποπληθωρισμένους όρους

... και την ισχυρή δυνητική προοπτική του

Τρόφιμα-Ποτά: Προοπτικές πωλήσεων
ποσά σε δις €

Αύξηση εξωστρέφειας από 24% σε 31%
σε βραχυπρόθεσμο και 41% σε
μεσοπρόθεσμο ορίζοντα

Αύξηση αξίας που προσθέτει η
βιομηχανία από 46% σε 60% της
αγροτικής παραγωγής

Αύξηση αποδοτικότητας αγροτικής
παραγωγής κατά 11%